

Филологиялық ғылымдар

Филологические науки

Philological sciences

FTAMP 17.01.45

Т.Р. Әбдіқадырова¹ (orcid - 0000-0002-5716-6891) – негізгі автор,
К.Б. Қанат² (orcid - 0000-0002-0697-2228)

¹Педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ²Докторант
^{1,2}М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Тараз қ., Қазақстан
e-mail: ¹tursynai_1959@mail.ru, ²korkemzhan.kanat@mail.ru

<https://doi.org/10.55956/FGEU6234>

ШЕШЕНДІК ӨНЕРДІҢ ПОЭТИКАСЫ

Аңдатпа. Адамзат өркениетінің ажырамас бөлігіне айналған шешендік өнер туралы құнды жәдігерлер қоры мол. Ендігіде бұл бағыт бойынша ортақ ғылыми кеңістік құру өзектілікті туындатып отыр. Мақалада дәл осы мәселеге қатысты шешендік өнердің жана өрісіне негіз болар ғылыми көзқарастарға талдау жасалынды. Шешендік өнер ғылымының методологиялық әдіснамасы А.Байтұрсынұлы, Қ.Жұбанов, М.Балақаев, Н.Уәли, Ә.Мәметова, Р.Сыздық, Б.Адамбаев, Ә.Қоңыратбаев, С.Негимов сынды зерттеуші ғалымдардың еңбектерінде даму эволюциясы арқылы жіті зерттелген.

Сондай – ақ, шешендік өнер классификациясын жаңа дәуірде зерттеп жүрген профессор Дина Әлкебаева мен ғалым Сәуле Ержанованың зерттеулері мақала мазмұнына арқау болды. Сөз мәдениетінің ғылыми аспектілерін жілік – жілігімен қарастырған С.Ержанованың «Сөз мәдениеті және көркем мәтін» еңбегі назарға алына отырып, шешендік өнерді зерттеуші ғалымдар турасында өзіндік тұжырым жасалынды.

Нәтижесінде, тілдік әрекеттер мен сөздік қатынастардың жүйелілігін арттыру үшін шешендіктану ғылымын зерттеу қажеттілігі дәлелденді.

Тірек сөздер: шешендік өнер, сөз мәдениеті, көркем мәтін, сөйлеу әрекеті, тілдік қатынас, риторика, шешендіктану.

Кіріспе. Тіл тазалығы үшін ұстанған қағидалар – тіл мәдениеті үшін жүргізілген күрестің бір бөлігі. Қазақ әдеби тілінің тарихында бұл тұжырымның алатын орны ерекше. Тіл мәдениетінің табиғи тазалығында сөйлеу әрекеті ұғымы жұптаса жүреді. Себебі, сөйлеу – адамның негізгі іс – әрекеттерінің бірі саналады. Бұл турасында қазақ тіл білімінің тарихында бірқатар зерттеулер жүргізілгендігін ежелгі мерзімді басылымдардан байқауға болады. Нақтырақ айтқанда, 1888 жылы шыққан «Дала уаләаты» газетінің бір бетінде, кейін Ы.Алтынсариннің, А.Құнанбайұлының шығармаларында, «Айқап» журналының беттерінде «Қазақ тілінің тазалығы үшін» деген тақырып өте маңызды мәселелердің бірі болып көтерілді.

Қазақ тіл білімі ғылымының қайнар бастауында ұлт ұстазы А.Байтұрсынұлы, профессор Қ.Жұбанов сынды ілгерілеуші ғалымдардың тұратындығы мәлім. Аталған ізашар ғалымдардың еңбектері тіл және сөз мәдениетінің нормалық, коммуникативтік мәселелері бағытында зерттелген. Сондай – ақ, өткен ғасырдың алпысыншы жылдарында жарық көрген М.Балақаевтың «Қазақ тілі мәдениетінің мәселелері» атты еңбегінде тіл мәдениеті пәнінің дербес ғылыми пән ретінде қалыптасуы жіті қарастырылған. Алғаш рет сөз мәдениетін коммуникативтік – функционалдықаспектіде Н. Уәли «Сөз мәдениеті» кітабында атап көрсеткен.

Сөйлеу әрекеті алдымен ой – пікірді дайындау кезеңінен басталады. Бұл кезеңде мақсат, ниет, қорытынды деген категориялар негізге алынады.

Екінші, ой – пікірді түзеу кезеңінде сөзді таңдауға, жүйелеуге, толық мазмұнға ие болуға мүмкіндік беріледі. Үшінші, сөзді қабылдау әдісі көзделеді. Мұнда сөйлеуші өз сөзіне деген жауаптың оң немесе теріс екендігін анықтай алады. Бұл ретте Ахмет Байтұрсынов «Тіл дәлдігі ойлаған ұғымға сөз мағынасының сәйкес келуі. Ұғымға сөз сәйкес келу үшін сөздің мағынасын айыра білу керек» - дейді [1.45 б.]. Яғни, тіл тазалығы сөйлеу әрекетінің дұрыс реттілікте болуын талап етсе, сөйлеу әрекеті өз кезегінде тіл дәлдігіне мұқтаж.

Зерттеу шарттары мен әдістері. Бүгінгі таңда сөйлеу мәдениеті барлық жоғары оқу орындарында гуманитарлық бағытта жүргізілетін пән ретінде оқытылады. Себебі, мемлекеттік тілдің жымдасып орнығуы, қоғамдық – әлеуметтік қызметінің жақсаруы, сөз мәдениетінің дамуы өз өзектілігін жоғалтқан емес. Бір – бірімен тығыз байланысқан сөз мәдениетінің ғылыми негіздеріне әдеби тіл ерекшеліктерін жатқызамыз. Әдеби тіл – сөзмәдениетінің даму жолындағы басым факторлардың бірі. М.Балақаев, Р.Сыздықова, М.Томанов, Е.Жанпейісов және т.б. көрнекті ғалымдардың зерттеу еңбектерінде әдеби және ұлттық тілдің нормалары, стильдік салалар мен жанрлардың зерттелуі кеңінен баяндалады. Сонымен қатар, Қ.Өмірәлиев, Е.Жұбановтың еңбектерінде әдеби тіл тарихының ауызша сөз өнерімен, ақын –жыраулар поэзиясымен толығатындығын аңғарамыз.

Әрбір сөздің ұтымды пайдаланылуы сөз мәдениетінің қоғамдағы беделін еселеуге ұйытқы болатындығы анық. Бұл туралы Сәуле Ержанова өзінің «Сөз мәдениеті және көркем мәтін» атты оқу құралында «Сөз сөйлеу мәдениеті деп біз сөздерді сөйлеудің дұрыстығын, қатынастық лайықтылығын, дәлдігін, ойға қонымдылығын анықтаған, түсініктілігін, тазалығын, мәнерлілігін, әртүрлілігін, естілуге жағымдылығы мен орындылығын айтамыз» - деп анықтама берген [1.17 б.].

С.Ержанованың «Сөз мәдениеті және көркем мәтін» атты оқу құралы екі ірі бөлімнен тұрады. Сөйлеу мәдениетінің ғылыми негіздері деп аталатын алғашқы бөлімінде автор шешендік өнердің озық үлгілеріне, сөйлеу мәдениетінің негіздеріне, сөз қолдану мәдениетіне, ауызша сөйлеу мәнеріне және шешендік және қарым - қатынасқа тоқталады.

Ғылыми ізденістерге шолу жасар болсақ, шешендік сөздерді жанрлық және тақырыптық жағынан Ахмет Байтұрсынов алтыға (саясат шешен сөз, билік шешен, қиамет шешен, ділмар шешен, діндарлар шешендігі, көсем сөз); Ә.Мәметова екіге (шешендік дау, шешендік толғау); Рабиға Сыздықова мазмұнына қарай төртке (әлеуметтік –саяси, әлеуметтік –тұрмыстық, билік мазмұнды сөздер, діни қызметтегі шешендік); Б.Адамбаев тармағына қарай үшке (шешендік арнау, шешендік толғау, шешендік дау); ғалым Ә.Қоңыратбаев төртке (заңдылық, нақылдық, философиялық, сатиралық) деп бөледі. Сонымен қатар, ғалым С.Негимов шешен сөздердің тектерін үшке (әлеуметтік –саяси тақырыптағы шешендік, академиялық шешендік, әлеуметтік –тұрмыстық тақырыптағы майталмандық шешендік) деп өз нұсқасын тұжырымдаған.

Ал, С.Ержанова қазіргі шешендік сөздер мақсатына, мазмұнына, сөйлесу шарттарына қарай бес топқа жіктеледі деп көрсетеді:

1. Әлеуметтік – саяси шешендік сөздер. Бұларға осы тақырыптағы баяндамалар, сөйленетін сөздер, митинг, конференция, съезд, сессияларда айтылатын сөздер, хабарламалар, шолулар жатады.

2. Академиялық шешендік сөз. Жоғары оқу орындарында оқылатын лекциялар, ғылыми баяндамалар, хабарламалар, шолулар құрайды.

3. Сот ісінде қолданылатын шешендік сөзге прокурордың айыптау сөзу, әлеуметтік айтушылар мен қорғаушылардың сөзі, адвокаттың сөзі, айыпкердің қорғану сөзі кіреді.

4. Әлеуметтік – шешендік сөздерге мерейтойларда, салтанатты дастархан басында, қабір басында, көпшілік алдында сөйленетін сөздер енеді.

5. Діни шешендік сөздер. Уағыз, иман сөздері деп бөлінеді.

Шешендік өнерді «риторика» деп есептесек, ораторствоны «шешендік сөз» деп қарастырамыз. Шешендік сөздердің стильдік нормалары тілдік сипатта жүзеге асырылады. Тілдің грамматикалық және эстетикалық қалыптары сөздің дұрыс айтылуын талап етеді. Тілдесу процесінде контакт анық және жасырын контекстерден құралады. Яғни, тілді жетік меңгергендік сөйлеу мәдениетінің белгілі бір тілдік нормаларын эетік білуінде жатыр. Сөз мәдениетінің басты сапалық қасиеттерін ф.ғ.д., профессор Дина Әлкебаева «Сөз мәдениеті» еңбегінде былайша жіктейді:

- сөздің тазалығы;
- сөздің анықтығы;
- сөздің дұрыстығы;
- сөздің көркемдігі [2.98 б.]

Д.Әлкебаеваның пікірінше, сөз мәдениетіне қатысты лингвистикалық зерттеулерді қажет ететін лингвистикалық экология саласы. Лингвистикалық экология тілдік ортаның динамикалық құбылысының проблемасын анықтайды және оған төмендегі мәселелерді жатқызады:

- 1) тілдік ситуация;
- 2) тілдік сана;
- 3) тілдік орта;
- 4) тілдік ортаның тазалығы;
- 5) сөз қызметіндегі стилистикалық баланстардың бұзылуы;
- 6) сөйлеу этикасының проблемалары;
- 7) сөз мәдениеті және мониторинг [2.104 б.]

Зерттеу нәтижелері. Ғалымдар арасында тартысқа түскен сөз мәдениетінің ғылыми негіздері С.Ержанованың «Сөз мәдениеті және көркем мәтін» еңбегінде, Д.Әлкебаеваның «Сөз мәдениеті», М.Қанабекованың «Стилистика және сөз мәдениеті» оқу құралында, Г.Қосымованың «Қазақ шешендік өнерінің негіздері және тілдік танымы» оқулығында Т.Жұртбайдың «Сөз мәдениеті» зерттеуінде жан-жақты талданып, автор тарапынан нақты тұжырымдар жасалған.

Тұрсын Жұртбай «Шешендік өнер – ақыл бәсекесі, «өнердің патшасы», себебі, оның қоғамдық, мемлекеттік, азаматтық мақсаты – адамдардың ақыл – ойына, сезіміне, қоғамның алдындағы жауапкершілігіне, іс-әрекетіне, көзқарасына барынша әсер етеді» деп, анықтама берсе [3.9 б.], Г.Қосымова «Шешендік – зайырлы қоғамның әлеуметтік және экономикалық өсуінің кілті. Қоғамның сауығында адамның білімі, денсаулығы, көңіл – күйі, еңбектегі табысы үлкен рөл атқаратын болса, осындай қоғамдық ахуалды қалыптастыратын да мәдениетке негізделген тілдік қарым – қатынас. Тілдік қарым-қатынаста кісінің білімі, өзін – өзі ұстау мәдениеті, тыңдау және сөйлеу мәдениеті шешуші рөл атқаратын болса, осындай мәдениеті қалыптастыратын да шешендік өнер» дейді [4.18 б.].

Шешендік өнердің озық үлгілері ежелгі Грекияда саясаткерлердің жиында ұтымды сөз қолданып, халық назарын өзіне бұру арқылы көрініс бере бастаған. Сол дәуірден бастап – ақ, көркем сөздің жүйесін, заңдылықтарын жете ұғындыратын софистер пайда болды. Софистер кезеңінде риторика өзінің жоғары бағасын ала бастады. Алғашқы риториканың негізін қалаушыларға Платон мен Сократты жатқызамыз. Сондай-ақ, Аристотельдің үш кітаптан тұратын «Риторика» атты еңбегі, римдік Цицеронның «Шешендік өнердің үш трактаты» атты еңбегі, М.Ф.Квинтиллиннің «Шешендік тәлім» атты 12 кітаптан тұратын еңбегі риториканың теориясы мен практикасы жайлы мағлұмат беретін тұңғыш зерттеулер болып табылады.

Ал, қазақ халқының шешендік дәстүрінің ежелгі дәуірлерден қолданылып келе жатқандығын аңыз – әңгімелерден аңғарамыз. Шешендік сөздердің ауызша және жазбаша түрінде болатындығы ертедегі түркі халықтарының үлкен жазба әдебиетінде көрініс беріп отыр. Мәселен, Р.Әміров, Қ.Әмірәлиев, Е.Жұбанов көне түркі шешендігін Орхон – Енисей ескерткіштерінен іздеу керектігін айтады. Кейіннен XI ғасырда ойшыл Ж.Баласағұн сөз өнері жайлы құнды пікірлер қалдырған. Қазақ шешендік өнерінің тарихын теориялық тұрғыда зерттеу ісін Ш.Уәлиханов, С.Сейфуллин, М.Әуезов қолға алып, философиялық түсіндіріп берген. Сондай-ақ, С.Негимов 1997 жылы «Шешендік өнер» атты еңбегінде қазақ шешендіктану ғылымының тарихына тоқталып, билер шешендігі турасында сыр шертеді.

Шешендік өнер туралы философ – шешен Фараби «Риторика» атты еңбегінде шешен образдарын айқындап, Аристотель айтқан шешендік қасиеттерді: анықтылық, шыншылдық, дәлелдің молдығы, көз жеткізушілік, білімділік, сендіру қабілеттерімен қоса, жұртты өзіне баурап алар қимыл, бет-жүз құбылыстары, дауыс сазы мен сөйлеу мәнерін талдап түсіндіреді. Ал, С.Ержанова әрбір шешеннің өзіне тән, ерекше сөйлеу кейпі болатындығын алдыға тартады. Сондай-ақ, шешен образын:

- сыртқы пішіні (шешен сахнаға шыға келгеннен бастап-ақ, тыңдаушылар оны сынап үлгереді, бір – бірімен пікір алысып, ескертпелерін жасап жатады);

- сөйлеу кезіндегі мінез-құлқы (шешеннің сыртқы түрінен гөрі, сахнадағы мінез-құлқы, өзін өзі ұстауы көп мәселеге әсер етеді);

- жүріс-тұрысы (тыңдаушылар лектордың жүріс-тұрысына да көңіл аударады. Аудиториямен байланыс қадағаланады);

- бет әлпетінің реңі (шешеннің сөйлеп тұрғандағы бет-әлпетінің реңі көп қызмет атқарады. Ым мен ишарат арқылы жасайтын қимылдарға мұқият болу қажет);

- сөз сөйлеу кезіндегі қол қимылдары (сөйлеу кезінде шешендер өздерінің ойлары мен пікірлерін әртүрлі қол, бас, мойын, иық, бүкіл денесімен, аяқтарының қимылдарымен толықтырып отырады);

- сөйлеу техникасы(жүріс – тұрыс, ым, ишара алынған ақпараттың сезімдік мағынасын арттырып, оларды жақсы сіңіруге жәрдемдеседі) деген алты критерий бойынша жіктейді [1.40 б.].

Ғылыми нәтижелерді талқылай келе, академик Сәуле Ержанованың шешеннің сөйлеу стилине қатысты тұжырымдаған ғылыми көзқарасы заманауи шешендіктің үлгісін көрсеткендігін аңғарамыз.

Сондай-ақ, зерттеушінің «Сөз мәдениеті және көркем мәтін» оқу құралында күнделікті өмір көрсетіп жүрген шешендік түрлері кеңінен

тарқатылған. Нақтырақ айтқанда, әлеуметтік-саяси шешендікке шешен сөйлеу жанрындағы ғылыми және ресми стильдердің нышаны байқалатындығын айтады. Бүгінгі күні саяси шешен сөйлеу: лексиканың қызметтерін, саяси лексиканы, саяси және экономикалық терминдерді орнымен қолдануды ескереді. Ал, академиялық шешендікке бүкіләлемдік көзқарасқа ғылыми әсерін тигізуші, ғылыми мазмұндық сипаты басым, терең талдаушылық, логикалық мәдени қисыны бар сөздер жатады деп көрсетеді. Бұл ретте XIX ғасырдағы А.Құнанбайұлы мен Ш.Уәлихановтың, XX ғасыр өкілдерінің ішінде А.Байтұрсынов, Қ.Сәтбаев, М.Әуезовтің, бертін келе С.Мұқанов, Қ.Жұмалиев, З.Қабдоловтың шешендік қолтаңбалары маңызды рөлге ие. Күнделікті өмір көрсетіп жүрген шешендікке соттағы шешендікті жатқызған академик бұны өз кезегінде прокурорлық, қорғаушылық (адвокатская) және сөйлеу деп бөліп қарастырады. Қазақ даласында бұндай шешендік ерте би соттарынан басталса, қазіргі күні соттық процесс арқылы көрініс беріп келеді. Әлеуметтік-тұрмыстық шешендік өз бастауын фольклордан алып, бүгінде мерекеліп сипатта жалғасын тауып отыр. Бұған біз өлең-жыр, арнау, толғау, мақал-мәтелдер, ойын-сауық, той-думандардағы әсерлі әрі ұтымды сөздерді жатқызамыз. Соңғы мешіттік мазмұндағы шешендік көбінде дидактикалық, тәлім-тәрбиелік, адмгершілік сипатта жүзеге асады.

Шешендік өнердің озық үлгісін қалыптасыруда әдеби тілдегі айшықтау негізгі компоненті саналады. Атап айтқанда тембр, дауыстау тоны, кідіріс, қайталау, эпитет, метафора, кейіптеу, бас изеу, мақұлдау, эллипсис, эвфемизм мазмұнды сөйлеуге жаттықтырады.

Қорытынды. Қорыта айтқанда, шешендіктану ғылымы саласында жазылған көлемді еңбектер мен жүргізілген зерттеулер құнды әрі өміршен. Бұлай дейтініміз, сөз сөйлеу мәдениеті шешендік сөздің классикалық формасында жүзе асады. Бұған дәлел ретінде М.Қ.Қанабекованың «Стилистика және сөз мәдениеті» еңбегіндегі: «Шешендік сөз - тілдік, коммуникативтік, философиялық, логикалық, этикалық, психологиялық, тарихи-мәдени т.б. көпқырлы ерекшеліктері бар классикалық формадағы сөз өнері» деген пікірін ұсынамыз [5.182 б.].

Расыменде, сөз өнерін назардан тыс қалдырмаған халық үшін тіл мәдениет, оның төл табиғилығы, сөйлеу мәдениеті маңызды фактор болып саналады. Халықтың сөздік қолданысындағы құнарлы сөздердің көшбасында тұрған шешендік сөздер сөз мәнерін дұрыс қолданудың жемісі. Демек, бұл саланы ары қарай зерттеу әрі ауқымын молайта түсу ұрпақтар сабақтастығының негізгі алғышарты саналады. Шешендік өнердің озық үлгілеріне тоқталған зерттеушілердің еңбектері тілдік әрекеттер мен сөздік қатынастарды қажеті деңгейде дербес меңгеріп, тіл мәдениетін арттыруға сеп болады деп сенеміз.

Әдебиеттер тізімі

1. Ержанова, С. Сөз мәдениеті және көркем мәтін [Мәтін]: Оқу құралы / С. Ержанова; Ред.: А.Қарамырза.- Алматы: Дәстүр, 2015.- 230 б.
2. Әлкебаева Д. Сөз мәдениеті [Мәтін]: Оқу құралы / Д. Әлкебаева. - Алматы: Қазақ университеті, 2020. - 214 б.
3. Жұртбай, Т. Сөз мәдениеті [Мәтін]: Типтік оқу бағдарламалары / Т. Жұртбай. - Астана : ЕҰУ, 2002. - 44 б.
4. Қосымова, Г.Қазақ шешендік өнерінің негіздері және тілдік танымы [Мәтін]: Оқулық. - Алматы: Ғылым, 2005. - 297 б.

5. Қанабекова, М.Қ. Стилистика және сөз мәдениеті [Мәтін]: Оқу құралы. - Алматы: «Қыздар университеті» баспасы, 2015. - 186 б.

Мақала редакцияға 09.11.22 түсті.

Т.Р. Абдыкадырова, К.Б. Канат

Таразский региональный университет им. М.Х. Дулати, г. Тараз, Казахстан

ПОЭТИКА ОРАТОРСКОГО ИСКУССТВА

Аннотация. В изобилии находятся ценные реликвии ораторского искусства, ставшие неотъемлемой частью человеческой цивилизации. Сейчас актуальным становится создание общего научного пространства по данному направлению. В статье сделан анализ научных подходов, которые легли бы в основу новой области ораторского искусства, касающейся именно этой проблемы. Методологическая методология науки ораторского искусства подробно изучена в работах таких ученых-исследователей, как А. Байтурсинович, К. Жубанов, М. Балакаев, Н.Уали, А. Маметова, Р. Сыздык, Б. Адамбаев, А. Коныратбаев, С. Негимов.

Также в содержание статьи вошли исследования профессора Дины Алькебаевой и ученого Сауле Ержановой, изучающих классификацию ораторского искусства в новую эпоху. Принимая во внимание труд С.Ержановой «Культура слова и художественный текст», в котором были подробно рассмотрены научные аспекты культуры слова, был сделан своеобразный вывод ученых – исследователей ораторского искусства.

В результате доказана необходимость изучения ораторского искусства для повышения систематичности языковых действий и словарных отношений.

Ключевые слова: ораторское искусство, культура речи, художественный текст, речевая деятельность, языковое общение, риторика, ораторское искусство.

T.R. Abdykadyrova, K.B. Kanat

M.Kh.Dulaty Taraz Regional University, Taraz, Kazakhstan

THE POETICS OF ORATORY

Abstract. There are valuable relics of oratory in abundance, which have become an integral part of human civilization. Now the creation of a common scientific space in this area is becoming relevant. The article analyzes the scientific approaches that would form the basis of a new field of public speaking related to this particular problem. The methodological methodology of the science of oratory has been studied in detail in the works of such scientists as A. Baitursynovich, K. Zhubanov, M. Balakaev, N.Uali, A. Mametova, R. Syzdyk, B. Adambayev, A. Konyratbayev, S. Negimov.

The article also includes the research of Professor Dina Alkebayeva and scientist Saule Yerzhanova, who study the classification of oratory in the new era. Taking into account the work of S.Yerzhanova "The Culture of the word and the artistic text", in which the scientific aspects of the culture of the word were considered in detail, a peculiar conclusion was made by scientists – researchers of oratory.

As a result, the necessity of studying oratory is proved to increase the systematicity of language actions and vocabulary relations.

Keywords: oratory, speech culture, artistic text, speech activity, language communication, rhetoric.

References

1. Erzhanova S. Kul'tura slova i hudozhestvennyj tekst [Culture of words and artistic text]: uchebnoe posobie / S.Ezhanova; red.: A. Karamyrza. - Almaty: Tradiciya, 2015. - 230 p. [in Kazakh].
2. Al'kebaeva D. Kul'tura slova [Culture of the word]: textbook / D. Al'kebaeva. - Almaty: Kazahskij universitet, 2020. - 214 p. [in Kazakh].
3. Tursyn, ZHurtbaj. Kul'tura slova [Culture of the word]: programmy / Tursyn, ZHurtbaj. - Astana: ENU, 2002. - 44 p. [in Kazakh].
4. Kosymova, G. Osnovy kazahskogo oratorskogo iskusstva i yazykovogo poznaniya [Fundamentals of Kazakh oratory and language cognition]: uchebnik. - Almaty: Nauka, 2005. - 297 p. [in Kazakh].
5. Kanabekova, M. K. Stilistika i kul'tura rechi [Stylistics and culture of speech]: uchebnoe posobie. - Almaty: Izd – vo «ZHenskij universitet», 2015. - 186 p. [in Kazakh].